

Emlékezés Grünfeld Józsefre (1840-1910)

In Memory of Josef Grünfeld (1840-1910)

DR. ALEXANDER EMED, Haifa Israel

Stephan Zweig Búcsú a tegnaptól c. könyvében írta, hogy a 19. század végén Bécsben a nemi betegségek kezelője volt, a legkeresettebb orvos. Virágzott a prostitúció, terjedtek a nemi kórok, s még nem voltak a betegek gyógyítására a hatásos modern gyógyszerek.

Grünfeld József a szifilisz és a gonorrhoea nagy tudósa és köztiszteletben álló orvosa volt Bécsben.

1840. november 19-én született Gyöngyösön. Kassán járt középiskolába, Pesten kezdte el orvosi tanulmányait, s Bécsben avatták orvossá 1867-ben.

Érdeklődése a nemi szervek és húgyutak betegségeire irányult, és munkásságát *Sigmund Károly Lajos* venerológiai klinikáján kezdte el. Sigmund erdélyi származású német volt. Grünfeld pedig felvidéki zsidó. A közös magyar kultúra azonban összekapcsolta őket.

Grünfeld hallatlan szorgalmas és munkabíró egyéniség volt, 1872 óta olyan endoszkóp szerkesztésén dolgozott, amely lehetővé tette a húgyutak megtekintését. Az első Grünfeld-féle uretereszkóp a laryngológusok által használt gégetükröhöz hasonlított, három részből állott, s a világitását a napsugarak adták. Tíz év telt el, amíg az endoszkóp egy miniatűr lámpa beszerelésével egyetlen műszerré alakult át.

Grünfeld számos közleményben ismertette vizsgálati eredményeit. 1875-ben „*Auto-Endoskopie der Urethra*” címmel írt az *Allgemeine Wiener Medizinische Zeitung*-ban, majd 1887-ben *Der Harnröhrenspiegel, seine diagnostische und therapeutische Anwendung* című munkájában boldogan jelentette, hogy endoszkópja segítségével sikerült betekintést nyernie a női uréterszájadékbába.

Grünfeld 1881-ben magántanári kinevezést kapott a szifilisz és a dermatológia tárgykörében. Abban az évben jelent meg a „*Die Endoskopie der Harnröhre und Blase*” c. könyve.

1885-ben ő lett a poliklinika osztályvezetője, és 20 évi munkásság után, onnan vonult nyugdíjba 1905-ben. Ugyancsak 1885-ben adta ki a „*Die Lokalbehandlung der Syphilisformen*” c. munkáját. Talán nem lesz érdektelen megjegyezni, hogy abban a korszakban, a 19. század végén a bécsi *Allgemeines Krankenhaus* mindkét dermatoló-

giai és venerológiai osztályát magyar származású orvostanárak vezették. Az első számú klinika élén *Kaposi Mór* állott, míg a második osztályt *Láng Eduard* igazgatta.

Grünfeld József egyetemi előadásában a nemi betegségek diagnosztikáját és kezelését ismertette. A poliklinikán fogadta a különféle országok orvosait, akik nála tanulták a második bécsi iskola legújabb kezelési módszereit.

A nemi betegségek kezelésére többféle gyógyszert alkalmaztak Grünfeld idejében, de nem ismerték a gyógyítás útját. A szifilisz világszerte óriási számú áldozatot követelt, s köztük sokan voltak híres művészek és tudósok is. A legismertebb talán Heinrich Heine, a német költő, ki éveken át feküdt megbénultan im „*Matrazengruben*”-ben, matrac-sírban.

A gonorrhoea okozóját, a *Gonococcust* 1879-ben *Albert Neisser* német dermatológus fedezte föl. *Fritz Schaudinn*, a zoológus, 1905-ben ismertette először a szifilisz kórokozóját a *Trepanoma pallidumot*. *Wassermann* 1906-ban közölte a nevével ismert diagnosztikai vizsgálatot, és *Paul Ehrlichnek* köszönhetjük az első hathatós gyógyszert, a *Salvarsant* (1907).

E történelmi jelentőségű események idején Grünfeld már nyugdíjas volt, s eredményeiket nem értékesíthette betegei javára. Ureteroszkópja azonban nemcsak a nemi betegségek vizsgálatában, hanem az urológia fejlődésében is fontos szerepet játszott.

Grünfeld sokoldalú tudós volt. Élete utolsó évtizedében figyelmét a szemészet kötötte le. Ennek köszönhető a „*Compendium der Augenheilkunde*” c. könyve, amely több kiadást ért.

Barátságos, melegszívű ember volt, s tevékeny, részt vett a bécsi orvosok társadalmi életében.

1910-ben, 70 éves korában hunyt el Bécsben.

IRODALOM

1. *Österreichisches biographisches Lexicon*: 1815-1950. Bd. IV. 90.
2. *Prof. Josef Grünfeld*: *Wiener Klinische Rundschau*. 1910, 23, 365. I.
3. *Salomon R. Kagan*: *Jewish Medicine*, Boston, 1952., 440 I.
4. *Ujvari Péter*: *Magyar Zsidó Lexikon*, 1929, 325 I.